

Woord Vooraf

Uit de Inleiding bij *Een koopman in Venetië* zal duidelijk worden dat de hier uitgegeven tekst eigenlijk al zo'n honderd jaar geleden van de pers had moeten rollen. Maar de oproep daartoe in 1895 door de Belgische onderzoekers Karel de Flou en Edward Gailliard heeft indertijd niet tot het gewenste doel geleid. Pas in 1993 werd er een begin gemaakt met de voorbereiding van een editie. De *petite histoire* van de totstandkoming van deze uitgave is te aardig om er niet even bij stil te staan.

In 1992 promoveerde in Utrecht de Italianiste José de Bruijn-van der Helm op een proefschrift over Italiaanse handelstermen die voorkwamen in gedrukt-uitgegeven Nederlandse teksten uit de zestiende en zeventiende eeuw. De hier geëditeerde tekst was daar dus niet bij, maar deze was de promovenda ook niet bekend.

Toevalligerwijs in die dagen op bezoek in Utrecht kreeg Ria Jansen-Sieben ten huize van Wim en Gisela Gerritsen de dissertatie in handen. Als auteur van het *Repertorium van de Middelnederlandse artes-literatuur* kende zij het handschrift wél en zag dat dit in het proefschrift niet werd genoemd. Via Gisela Gerritsen-Geywitz werd José de Bruijn op de tekst geattendeerd. Zij bestelde vervolgens in Londen een film van het handschrift, van plan daar ooit iets mee te doen.

Enige tijd later vroeg zij Fons van Buuren, werkzaam bij de sectie Middelnederlandse letterkunde in Utrecht, of er niet een Nederlands-Italiaans projectje op het getouw kon worden gezet. Deze bracht dit in de sectie ter sprake en, wederom toevalligerwijs, had Van Buurens naaste collega Orlanda Lie op dat moment enkele studenten die wel eens iets meer wilden dan het vaste curriculum. Aan de slag gingen toen José de Bruijn, haar oud-leerlinge Maria van Donkelaar, de medio-neerlandicae Orlanda Lie en José van Aelst, de studenten-Nederlands Lotte Jensen, Oele Koornwinder en Matthijs Wolthaus. Korte tijd later versterkte Gisela Gerritsen, paleografe en codicologe, de gelederen. De drie studenten-Nederlands moesten om persoonlijke redenen successievelijk afhaken. De andere vijf gingen door en vroegen Fons van Buuren erbij. In een wat later stadium moest ook José van Aelst, vanwege het werk aan haar dissertatie, haar medewerking staken, maar intussen had zij vanuit haar bijbelkennis grotelijks bijgedragen aan de cultuurhistorische aantekeningen. Zonder haar hebben de vijf overgeblevenen vanaf het najaar 1994 op de tekst verder geploeterd.

Dat het boek er nu ligt is overigens niet alleen de verdienste van dit kwintet. Op velen is een beroep gedaan, nooit tevergeefs.

In de eerste plaats moet hier genoemd worden Ria Jansen-Sieben. Haar opmerkzaamheid in 1992 ligt in zekere zin ten grondslag aan *Een koopman in Venetië*, maar er is meer. Het gedeelte over het Middelnederlands is vrijwel geheel van haar hand en ook tussentijds heeft zij de helpende hand uitgestoken. Bovendien heeft zij het typoscript-in-woording kritisch doorgelezen en van menige opmerking voorzien.

Afzonderlijk dienen ook vermeld Evert van den Berg, Tatiana Bruni, Wim Gerritsen, Marita Koornwinder-Wijntjes, Erwin Mantingh en Vincenza Profita: zij hebben geholpen waar ze konden en daarbij ook hun kritiek niet onder stoelen of banken gestoken. De editeurs hebben er royaal hun voordeel mee kunnen doen.

De vele anderen die hun steentje hebben bijgedragen worden steeds ter plaatse in het boek genoemd.

Veel dank ten slotte gaat uit naar de uitgever. De liefde van Verloren en zijn staf voor het goed uitgegeven boek mag bekend worden verondersteld en is de editeurs eens te meer gebleken.

Utrecht, juni 2000

José de Bruijn-van der Helm

Fons van Buuren

Maria van Donkelaar

Gisela Gerritsen-Geywitz

Orlanda Lie